

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020



EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Projekta Nr. 19-00-A01620-000098 "Inovātīvu, konkurētspējīgu krūmcidoniju audzēšanas tehnoloģiju ieviešana un augļu pārstrādes produktu sortimenta paplašināšana" 9. un 10. ceturksnī (01.04.2022. - 30.09.2022.) īstenotas sekojošas aktivitātes.

1. aktivitāte. SIA "Jansonu saimniecība" un z/s "Bērtas" ražošanas apstākļos pārbaudīt DI izveidotos perspektīvos hibrīdus, salīdzinot ar šķirnēm, pielietojot izstrādātās tehnoloģijas un uzkrātās zināšanas.

Dārzkopības institūtā (DI) un Jansonu saimniecībā pavasarī ierīkots jauns stādījums ar "Bētrās" izaudzētajiem krustojumu hibrīdu sēkludziem. Visās saimniecībās veikti ziemošanas, veģetācijas, ziedēšanas novērojumi, kā arī ražas vērtēšana perspektīvajiem hibrīdiem. DI no labākos ražas un augļu kvalitātes datus uzrādījuši genotipi SR 1-3 un SR1-6.



Ražas vērtēšana DI stādījumā (pa kreisi) un hibrīds SR1-3 (pa labi)

2. aktivitāte. DI un SIA "Jansonu saimniecība" CHAE šķirņu stādījumos pārbaudīt perspektīvo hibrīdu pašauglības pakāpi un piemērotākos apputeksnētājus

Jansonu saimniecībā pavasarī veikta krūmcidoniju ziedu izlases skaitīšana un rudenī- brīvās apputes kontrole dažādās stādījuma vietās, atkarībā no bišu māju novietojuma.

DI veikti brīvās apputes un pašapputes izmēģinājumi, lai vērtētu genotipu ietekmi uz augļu aizmešanos. Šajā sezonā brīvajā appute vislabāko augļu aizmešanos uzrādījuši A.Tīca izdalītie genotipi 'Ada'(29%) un 'Alfa (24%) un hibrīds SR 1-1(22%), kas krūmcidonijām ir labi rādītāji. Savukārt nelielas pašauglības pazīmes uzrādījusi tikai 'Ada'(vidēji 8,7 %) un SR 1-1 (vidēji 6,6%).



Krūmcidoniju lauks Jansonu saimniecībā ziedēšanas laikā (pa kreisi) un apputeksnēšanas izmēģinājums DI (pa labi)

Sagatavots un noprezentēts ziņojums: E.Kaufmane, S.Ruisa, K.Karklina “The effects of pollinizers, pollen and pistil quality and fruit set of Japanese Quince (*Chaenomeles japonica*) cultivars and perspective hybrids” Pasaules Dārzkopības kongresa ietvaros notikušajā Simpozijā: “Breeding and effective use of biotechnology and molecular tools in horticultural crops”, kas notika š.g. 15.-18.augustā Anžerā, Francijā.

3. aktivitāte. Lai mazinātu roku darbu, abās saimniecībās, izmantojot Z/s “Kalnēji” izveidoto agregātu krūmcidoniju stādīšanai ar agrotekstila ieklāšanu, ierīkot jaunu CHAE stādījumu no DI šķirnēm, perspektīvajiem hibrīdiem un apputeksnēšanas uzlabošanai – DI atlasītiem sēkludžiem.

Abās saimniecībās 2020. gada rudenī ierīkotajā krūmcidoniju stādījumā ar 3 šķirnēm, 10 perspektīviem DI izdalītiem hibrīdiem un “Bētrās” no krustojumiem iegūtajiem izaudzētiem sēkludžiem visas veģetācijas sezonas garumā veikta stādījumu kopšana. Septembrī vākta raža, veikta uzskaitē un genotipu vērtēšana. Rezultāti tiks apkopoti un analizēti nākamajā periodā.



Mehanizēti ierīkotais izmēģinājuma stādījums ‘Bētrās’ (pa kreisi) un Jansonu saimniecībā (pa labi)

4. aktivitāte. No DI krustojumos iegūtā sēklu materiāla, z/s “Bētas” kokaudzētavā izaudzēt stādus, ar tiem ierīkot izmēģinājumu un, sadarbībā ar DI zinātniekiem, veikt to pārbaudi ar mērķi uzlabot sēklaudžu kā stādmateriāla kvalitāti.

“Bētrās” no sēklām izaudzēti stādi, no kuriem 2022. gada pavasarī DI un Jansonu saimniecībā ir ierīkoti izmēģinājumi.



No z/s “Bētru” kokaudzētavā izaudzētajiem hibrīdu stādiem ierīkotais stādījums DI

5. Izmantojot abās saimniecībās un DI izaudzētos augļus un, balstoties uz DI iestrādēm, izstrādāt rūpnieciski izmantojamas tehnoloģijas eksportspējīgu produktu ražošanai

DI veikts organoleptisks kvalitatīvo rādītāju novērtējums sukāžu paraugiem ar aveņu un ķiršu sīrupu uzglabāšanas laikā virs 6 un 9 mēnešiem.

Studēta literatūra un sagatavota metodika (protokols) krūmcidoniju koncentrāta izstrādes eksperimentam; rudenī ievākti un sagatavoti paraugi krūmcidoniju sulas koncentrāta izstrādei.

V.Berķis turpinājis eksperimentālu partiju izgatavošanu ar dažādiem saldinātājiem, kvalitātes novērtēšanai izmantojot DI metodiku. Veikta izgatavoto partiju novērošana 9 mēnešu garumā un kopā ar DI zinātniekiem izvērtēti sagatavotie paraugi, izdalīti labākie, no kuriem ieplānots veikt tehnoloģiskos paraugu testus.



V.Berķa sagatavotie paraugi un to vērtēšana kopā ar DI vadošo pētnieci D.Segliņu

Izstrādāts un aizstāvēts bakalaura darbs E.Grāvīte “Krūmcidoniju (*Chaenomeles japonica*) sulas izmantošana alus dzēriena pagatavošanā”.

Sadarbībā ar Dobeles valsts ģimnāzijas skolēniem uzsākts ZPD darbs “Krūmcidoniju genotipu bioloģiskais un pārstrādes iespēju izvērtējums”

Vairāk informācija par Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai pieejama Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_lv.htm